

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/365/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414208763
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6414208763.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľky U. X., narodenej XX. XX. XXXX, bytom X. V. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Radkom Petruňom, AK so sídlom Zvolen, Tehelná 189, proti odporcovi v 1/ rade: F. X., narodený XX. XX. XXXX, trvale bytom X. V. XX, zastúpený advokátom Mgr. Petrom Máčajom, AK so sídlom Banská Štiavnica, Dolná 7, v 2/ rade: U. X., narodený XX. XX. XXXX, bytom X. V. XX, o návrhu na určenie, že nehnuteľnosť patrí do BSM a iné, na odvolanie navrhovateľky proti uzneseniu Okresného súdu Žiar nad Hronom zo dňa 03. 02. 2015, č. k. 7C/44/2014-30, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu zrušuje.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením okresný súd konanie zastavil a vyslovil, že žiaden účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodol o vrátení kráteného súdneho poplatku za návrh navrhovateľke vo výške 92,80 €.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že vo veci samej sa navrhovateľka domáha určenia, že rodinný dom so súp. č. XXX, zapísaným na LV č. XXXX patrí v celosti do zaniknutého a nevyporiadaneho BSM, ako aj určenia, že navrhovateľka a odporca v prvom rade sú bezpodielovými spoluvlastníkmi tejto nehnuteľnosti.

Prvostupňový súd zistil, že navrhovateľka podala proti odporcovi v 1/ rade, bývalému manželovi, ako aj voči odporcovi 2/ rade, otcovi odporcu 1/, návrh, pričom tvrdila, že s odporcom 1/ v r. 1998 za trvania manželstva začali výstavbu rodinného domu, súp. č. XXX, zapísaného na LV č. XXXX kat. územie X. V., pričom 06. 11. 2013 odporca 1/ uzatvoril s odporcom 2/ darovaciu zmluvu, ktorou mu túto nehnuteľnosť daroval.

Navrhovateľka darovaciu zmluvu považuje za neplatnú a podaním zo dňa 14. 04. 2014 sa voči odporcom dovolala relatívnej neplatnosti. Zároveň poukázala na konanie vedené pred Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 12C/26/2014 o návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáha vyporiadania BSM. Navrhovateľka poukázala na to, že do masy BSM navrhovateľ nezahrnul sporný rodinný dom, preto podľa jej názoru je nevyhnuté právoplatné súdne rozhodnutie.

Odporca 1/ tvrdil, že sporná nehnuteľnosť bola počas manželstva v jeho osobnom vlastníctve, preto ju do masy BSM nezaradil.

Z toho mal súd za preukázané, že konanie o vyporiadanie BSM pod sp. zn. 12C/26/2004 nie je právoplatne skončené a bolo prerušené do rozhodnutia v tomto konaní. Z návrhu o vyporiadanie BSM mal súd za preukázané, že sporný rodinný dom nie je zahrnutý do masy BSM, pričom odporca tvrdí v tomto konaní, že manželia v priebehu trvania manželstva nadobudli rozostavaný dom na CKN parc. č.

XXXX/XX, ktorý je zapísaný na LV č. XXXX, kat. úz. V. X., teda ide o iný rodinný dom, ako ten, ktorý je predmetom konania vedeného na súde pod sp. zn. 7C/44/2014.

Prvostupňový súd aplikujúc § 83 a § 103 O. s. p. konanie zastavil z dôvodu prekážky konania (litispendencia). Mal za preukázané, že na súde prebieha konanie o návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáha vyporiadania BSM, tento návrh bol podaný 05. 03. 2014. Uviedol, že súd vyporiada len tie veci, ktoré účastníci urobili predmetom konania. Pri posúdení otázky, či určitý majetok patrí do BSM, nie je súd viazaný právnym posúdením účastníkov, je však viazaný rozsahom označeného majetku. Vzhľadom na to, že prebieha konanie vo veci vyporiadania BSM, ide o konanie medzi tými istými účastníkmi konania aj s tým istým predmetom konania - ustálenie masy BSM. Zastaveniu konania nebráni ani označenie odporcu v 2/ rade, ktorý je aktuálnym vlastníkom nehnuteľnosti z dôvodu, že predmetom tohto konania je preukázanie, či sporná nehnuteľnosť patrí, alebo nepatrí do masy BSM. Keďže zistenie tejto skutočnosti sa vykonáva v rámci konania o vyporiadanie BSM, nebolo potrebné vyvolávať ďalšie konanie na vyslovenie daného záveru, pretože s touto otázkou sa prejudiciálne vyporiada súd práve v rámci konania o vyporiadanie BSM.

Proti rozhodnutiu sa odvolala navrhovateľka. Napadnuté uznesenie žiadala podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p. zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiadala priznať náhradu trov odvolacieho konania. Ako odvolací dôvod uviedla ust. § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p. So závermi prvostupňového súdu sa nestotožnila, pričom poukázala na základné predpoklady prekážky veci začatej v zmysle ust. § 83 O. s. p., ktorými sú totožnosť osôb a totožnosť predmetu konania. Podľa jej názoru žiaden z týchto znakov naplnený nie je.

Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov konania, v konaní o vyporiadanie BSM sú účastníkmi právneho vzťahu výlučne bývalí manželia, ktorí vytvorili majetkové spoločenstvo. Preto niet pochyb o tom, že účastníkmi konania o vyporiadanie BSM sú len vyporiadavajúci bývalí manželia, teda navrhovateľka a odporca 1/.

Účastníkmi konania o určenie, že nehnuteľnosť patrí do BSM, je okrem navrhovateľky a odporcu 1/ aj odporca v 2/ rade, t. j. otec odporcu 1/, ktorý je aktuálne v katastri nehnuteľností evidovaný ako vlastník spornej nehnuteľnosti. V konaní o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, sú totiž následne vecne legitimovaní tí, ktorí sú účastníkmi právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Z toho vyplýva, že okruh účastníkov v jednotlivých konaniach totožný nie je, čím nie je splnený prvý predpoklad litispencie.

Pokiaľ prvostupňový súd konštatuje v rozhodnutí, že nebolo potrebné vyvolávať ďalšie konanie, prvostupňový súd si zrejme neuvedomil, že aktuálnym vlastníkom nehnuteľnosti je odporca v 2/ rade, ktorý nie je účastníkom konania o vyporiadanie BSM.

Zaradenie nehnuteľnosti do masy BSM by mohol súd konajúci o vyporiadanie BSM riešiť ako otázku predbežnú iba vtedy, ak by ako vlastník nehnuteľnosti bol na katastri nehnuteľností zapísaný niektorý z bývalých manželov, medzi ktorými prebieha konanie o vyporiadanie BSM. Pretože odporca v 2/ rade účastníkom konania o vyporiadanie BSM nie je, výrok rozsudku o vyporiadanie BSM, ktorým by súd rozhodol, ktorému z manželov nehnuteľnosť z masy BSM pripadne, nebude pre odporcu v 2/ rade záväzný a nebude mať vo vzťahu k nemu žiadne účinky. Preto, aby bolo možné riešiť otázku, či nehnuteľnosť patrí do BSM navrhovateľky a odporcu 1/ aj s účinkami vo vzťahu k odporcovi 2/, je potrebné riešiť túto otázku v konaní, ktorého bude odporca účastníkom.

Pokiaľ ide o totožnosť predmetu konania, so záverom prvostupňového súdu taktiež nestotožňuje. V prvom rade sporná nehnuteľnosť, ohľadom ktorej sa určenia vlastníckeho práva domáha, nie je predmetom konania o vyporiadanie BSM, čo konštatoval aj prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí.

Nemožno súhlasiť so záverom, že predmetom oboch konaní je ustálenie masy BSM. Predmetom, zmyslom a účelom tohto konania je navrátiť nehnuteľnosť formálne v katastri nehnuteľností evidovaných ako vlastníctvo odporcu 2/ do BSM, teda určiť, že tam patrí, pričom predmetom, zmyslom a účelom konania o vyporiadanie BSM je rozhodnúť, ktorému z bývalých manželov táto nehnuteľnosť pripadne do vlastníctva. Preto nie je splnený ani druhý predpoklad litispencie.

Zároveň zdôraznil, že totožnosť predmetu konania musí byť posudzovaná s ohľadom na totožnosť veci, ktorá je meritom týchto konaní, nie s ohľadom na prípadnú totožnosť veci, ktorá je v týchto konaniach riešená len v rovine prejudiciálnej.

Záverom poukázal na súdnu prax, podľa ktorej ak je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník iný subjekt, odlišný od účastníkov konania o vyporiadanie BSM, je potrebné otázku vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti, ktorá má byť predmetom vyporiadania, riešená v inom, samostatnom konaní. Zároveň poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, a to rozsudok zo dňa 22. 01. 2014, sp. zn. 17Co/212/2013, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR, rozsudok zo dňa 17. 12. 2014, sp. zn. 30Cdo/3595/2014.

K odvolaniu navrhovateľky sa vyjadril odporca v 1/ rade.

Napadnuté rozhodnutie žiadal potvrdiť ako vecne správne. Podľa jeho názoru neexistuje naliehavý právny záujem na určení, či právo je, alebo nie je, pretože k rovnakému výsledku sa navrhovateľka môže dopracovať aj v konaní o vyporiadanie BSM. Poukázal na to, že odporkyňa po celú dobu existencie nehnuteľnosti nespochybňovala vlastnícke právo odporcu v 1/ rade, keď celú dobu vedela, že nehnuteľnosť je v jeho osobnom vlastníctve, pričom ju dostal ako dar od odporcu v 2/ rade, teda svojho otca. Takto bola celý čas vedená aj na liste vlastníctva. Až po podaní žaloby na vyporiadanie BSM navrhovateľka vzniesla nárok na to, aby nehnuteľnosť bola súčasťou masy BSM, a to až vo chvíli, keď odporca 1/ fakticky vrátil nehnuteľnosť odporcovi v 2/ rade. Navrhovateľka ani v konaní o vyporiadanie BSM nežiada, aby sa nehnuteľnosť stala po vyporiadaní jej vlastníctvom, naopak, chce za túto nehnuteľnosť iba finančné vyrovnanie. Toto je logické, pretože nehnuteľnosť sa nachádza na pozemku odporcu v 2/ rade, ako aj všetky okolité pozemky sú jeho vlastníctvom.

Poukázal na to, že súd, ktorý koná vo veci vyporiadania BSM, je oprávnený, ba povinný skúmať, či nehnuteľnosť v čase jej darovania bola v BSM. Pretože žaloba na vyporiadanie BSM predchádzala určovacej žalobe, súd konajúci vo veci vyporiadania BSM sa s nehnuteľnosťou musí pri určení podielov vyporiadať, pokiaľ určí, že patrila do BSM, je toho názoru, že buď ide o prekážku litispendencie alebo nedostatok naliehavého právneho záujmu pri už vlastnej žalobe.

Žiadal, že pokiaľ sa súd stotožní s odôvodnením prvostupňového súdu, rozhodnutie potvrdiť, ak odvolací súd dospeje k záveru, že naliehavý právny záujem neexistuje, aby zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu a žalobu zamietol. Ak rozhodnutie zruší a vráti na ďalšie konanie, nevidí dôvod, prečo by mal priznať v tomto štádiu konania navrhovateľke trovy odvolacieho konania. Avšak samotný prvostupňový súd trovy konania nepriznal a meritom veci sa nezaoberal.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1, 2 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. uznesenie okresného súdu zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. i) O. s. p. z týchto dôvodov:

Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu nie je správne a odvolanie navrhovateľky je dôvodné v celom rozsahu, preto dané rozhodnutie bolo v zmysle vyššie citovaného ustanovenia potrebné zrušiť, nakoľko neexistovali dôvody pre jeho vydanie. Odvolací súd vec prvostupňovému súdu nevrátil na ďalšie konanie v súlade s § 221 ods. 2 O. s. p., pretože o danej otázke už prvostupňový súd nebude rozhodovať, ale bude rozhodovať vo veci samej.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s argumentami, ktoré vo svojom odvolaní uvádza navrhovateľka.

V písomnom vyjadrení k tomuto odvolaniu odporca 1/ uvádza skutkovú stránku veci, zvlášť, vzhľadom na jeho návrh odvolaciu súdu, prihliada na neexistujúci naliehavý právny záujem a v súvislosti s týmto žiada rozhodnutie prvostupňového súdu zmeniť a návrh zamietnuť (okrem iných možností rozhodnutia, ktoré navrhuje).

Odvolací súd uvádza, že predmetom rozhodnutia prvostupňového súdu je zastavenie konania z dôvodov prekážok, ktoré spočívajú v procesnom charaktere. Rozhodnutie sa nezaobera vecou samou ako takou, neskúma podmienky konania, za ktorých môže súd vo veci samej konať a meritórne rozhodovať. Preto

ani prvostupňový súd ani druhostupňový súd v danom štádiu nerieši naliehavý právny záujem, ktorý je otázkou meritórneho rozhodnutia vo veci samej a jedným z predpokladov pre rozhodnutie. Odvolací súd preto nemôže zmeniť rozhodnutie prvostupňového súdu a návrh zamietnuť, pretože by došlo k porušeniu práv účastníkov konania z hľadiska Ústavy SR, ako aj Dohovoru, nakoľko by im bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože by im bola odopretá prvá inštancia súdneho konania. Odvolací súd nemôže zamietnuť návrh, keďže vo veci samej ani nemôže rozhodovať. Z tohto dôvodu daná námietka je neakceptovateľná.

Otázka aktívnej legitímácie bude skúmaná v rámci riadneho konania v danej veci. Predovšetkým treba zdôrazniť, že nie sú naplnené základné predpoklady pre zastavenie daného konania, pretože v danom prípade neexistuje totožnosť účastníkov, ani totožnosť predmetu konania. Odvolací súd len dodáva, že prekážka litiscencie je daná vždy, ak je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. V danom prípade je jednoznačné, že dané konanie nemá rovnakých účastníkov, pretože v konaní o BSM nie je účastníkom odporca v 2/ rade a naopak. Pokiaľ ide o vyporiadanie BSM, predmetom konania je práve rozdelenie majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, teda predpokladá sa ustálenie určitého majetku, ktorý je potrebné rozdeliť. V prípade daného sporu, ktorým sa navrhovateľka domáha o určenia, že nehnuteľnosť patrí do BSM, ide o úplne iný predmet konania, pretože za predmet konania nemožno považovať vec ako takú, to znamená, nehnuteľnosť, ale právo, ktoré je predmetom právneho posúdenia, pričom je logické, že sa bude dotýkať rovnakej veci. Predmetom konania však je posúdenie iného nároku, práva účastníkov k danej nehnuteľnosti. Navrhovateľka správne argumentuje, že predmetom konania o vyporiadanie BSM je rozhodnutie o jeho rozdelení, predmetom konania, ktorého sa v tomto konaní domáha je rozhodnutie o práve, ktoré je medzi účastníkmi sporné, a to je vlastníctvo spornej nehnuteľnosti, keď navrhovateľka tvrdí, že jej vlastníkom nie je odporca v 2/ rade. Dôležitou skutočnosťou je, ako bolo vyššie povedané, to, že v katastri nehnuteľností je ako vlastníkom zapísaný odporca v 2/ rade. Pokiaľ by aj prvostupňový súd rozhodoval v rámci vyporiadania BSM o danej nehnuteľnosti a zahrnul ju do masy BSM, toto rozhodnutie by nemalo žiadny dopad na vlastnícke právo vo vzťahu k odporcovi v 2/ rade. Predpokladom, aby súd mohol rozhodnúť o danom nároku je, že treba najskôr posúdiť uplatnený nárok navrhovateľky, teda zaoberať sa vlastníckym právom k danej nehnuteľnosti, resp. platnosťou, či neplatnosťou darovacej zmluvy a až následne, keď prípadne odporca v 2/ rade stratí svoje vlastnícke práva, bude vec zapísaná v katastri nehnuteľností na odporcu 1. Až za danej situácie sa môže navrhovateľka domáhať toho, aby táto nehnuteľnosť bola zaradená do masy BSM. V rámci daného konania podľa uplatňovaného nároku môže dôjsť aj k zmene zápisu do BSM navrhovateľky a odporcu v 1/ rade podľa výsledku daného konania. Posúdenie danej otázky je dôležitým pre rozhodnutie v konaní o vyporiadanie BSM a súd v tomto konaní správne rozhodol o prerušení daného konania. Nepostačuje v danom prípade posudzovať tento nárok ako predbežnú otázku. Odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade skutkovým základom oboch konaní je jednak dôkazná situácia ako aj právne posúdenie, preto nemôže ísť o totožnosť vecí.

Prvostupňový súd nesprávne v rozhodnutí uvádza, že predmetom konania je ustálenie masy BSM. Predmetom konania, ako je vyššie uvedené, je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorého základným predpokladom je, že daný predmet je možné vyporiadať a pokiaľ existuje pochybnosť o bezpodielovom spoluvlastníctve bývalých manželov k danej nehnuteľnosti, a to vo vzťahu k ďalšej tretej osobe, je potrebné tento rozpor odstrániť, pričom nepostačuje, aby sa to tak stalo len na základe predbežného posúdenia danej otázky, nakoľko dané právo sa dotýka tretej osoby, ktorá v tomto konaní (konaní o vyporiadanie BSM) nie je účastníkom konania.

Prvostupňový súd preto v ďalšom konaní bude pokračovať o meritórnom konaní.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.